

ШҮҮХИЙН ЗАХИРГААНЫ ТУХАЙ**НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ****1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт**

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь шүүхийн бие даасан, шүүгчийн хараат бус байдлыг хангахад дэмжлэг үзүүлэх, шүүхийн өдөр тутмын тасралтгүй үйл ажиллагааг зохион байгуулах үндсэн чиг үүрэг бүхий Шүүхийн ерөнхий зөвлөл болон шүүхийн захиргааны чиг үүрэг, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны зарчим, шүүхийн ажилтны эрх зүйн байдлыг тодорхойлохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Шүүхийн захиргааны тухай хууль тогтоомж

2.1.Шүүхийн захиргааны тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Шүүхийн тухай, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай, Хуульчдын эрх зүйн байдлын тухай, Төрийн албаны тухай хууль болон энэ хууль, эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

3 дугаар зүйл.Шүүхийн захиргаа

3.1.Шүүхийн ерөнхий зөвлөл /цаашид “Ерөнхий зөвлөл” гэх/ нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн /цаашид “Үндсэн хууль” гэх/ Дөчин есдүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан шүүгчийн хараат бус, шүүхийн бие даасан байдлыг хангах зорилго бүхий шүүхийн захиргааны төв байгууллага мөн.

3.2.Шүүгч, шүүх бүрэлдэхүүнээс эрүүгийн хэрэг, эрх зүйн маргаан /цаашид “хэрэг, маргаан” гэх/-ыг шийдвэрлэхэд зохион байгуулалт, мэдээлэл, судалгаа, технологи, санхүү, аж ахуй, хөдөлмөрийн нөхцөл, аюулгүй байдлын шаардлагатай нөхцөлийг хангах чиг үүрэг бүхий бүх шатны шүүхийн тамгын газар, Ерөнхий зөвлөлийн ажлын алба, судалгааны төв болон бусад туслах нэгж /цаашид “шүүхийн захиргааны байгууллага” гэх/ ажиллана.

3.3.Төрийн албаны тухай хууль болон энэ хуульд заасны дагуу томилогдсон бүх шатны шүүхийн тамгын газар, судалгааны төв болон бусад туслах нэгжийн дарга, ажилтан, Ерөнхий зөвлөлийн ажлын албаны дарга, ажилтан /цаашид “шүүхийн захиргааны ажилтан” гэх/ нь шүүх эрх мэдлийг хэрэгжүүлэхэд зохион байгуулалт, арга зүйн болон техникийн захиргааны туслалцаа үзүүлэх үндсэн чиг үүрэгтэй байна.

4 дүгээр зүйл.Шүүхийн захиргааны үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим

4.1.Шүүхийн захиргааны үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг баримтална:

- 4.1.1.Ерөнхий зөвлөл болон шүүхийн захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаа бие даасан, хараат бус байх;
- 4.1.2.шүүн таслах ажиллагаанд оролцох, нөлөөлөхийг хориглох;
- 4.1.3.мэргэшсэн, тогтвортой байх;
- 4.1.4.шүүхийн үйлчилгээг чанар, хүртээмжтэй хүргэх.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ЕРӨНХИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН БҮРЭН ЭРХ, ЧИГ ҮҮРЭГ

5 дугаар зүйл.Ерөнхий зөвлөлийн бүрэн эрх

5.1.Ерөнхий зөвлөл нь дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

- 5.1.1.шүүхийн бие даасан байдлыг хангах;
- 5.1.2.шүүхийг захиргааны удирдлагаар хангах;
- 5.1.3.шүүгчийг хуульчдаас шилж олох;
- 5.1.4.шүүгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах.

5.2.Ерөнхий зөвлөл нь энэ хуулийн 5.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд энэ хуулийн 6-12 дугаар зүйлд заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

6 дугаар зүйл.Шүүхийн бие даасан байдлыг хангах чиг үүрэг

6.1.Ерөнхий зөвлөл шүүхийн бие даасан байдлыг хангах бүрэн эрхийн хүрээнд дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

6.1.1.шүүхийн төвлөрсөн төсөв, шүүхийн хөрөнгө оруулалтын төсвийг төсвийн тухай хууль тогтоомжид нийцүүлэн боловсруулж Улсын Их Хуралд шууд өргөн мэдүүлж, гүйцэтгэлийг тайлагнах;

6.1.2.шүүхийн эдийн засаг, санхүү, хөдөлмөр, ажлын нөхцөлийн болон бусад баталгааг хангах ажлыг зохион байгуулах;

6.1.3.шүүх эрх мэдлийн хүрээнд дагаж мөрдөх хууль тогтоомж, эрх зүйн бусад актын төсөл боловсруулах, санал өгөх, хууль санаачлагчид уламжлах, эдийн засаг, санхүү, төсөв, нийгмийн хамгааллын болон материал, техник хангамжийн талаар шийдвэрлэх асуудлыг Засгийн газарт танилцуулж, шийдвэрлүүлэх;

6.1.4.Улсын дээд шүүхээс бусад шүүхийн байршлыг тогтоож, шүүх байгуулах, өөрчлөн байгуулах, татан буулгах асуудлыг боловсруулан Засгийн газартай зөвшилцөн Монгол Улсын Ерөнхийлөгч /цаашид “Ерөнхийлөгч” гэх/-д уламжлах, гарсан шийдвэрийн биелэлтийг зохион байгуулах;

6.1.5.шүүхийн зохион байгуулалт, бүтцийг боловсронгуй болгох асуудлыг судалж, санал, шийдвэрийн төсөл боловсруулан холбогдох байгууллагад уламжлах;

6.1.6.Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд заасан шүүгчийн нөлөөллийн мэдүүлгийн дагуу холбогдох арга хэмжээ авах;

6.1.7.шүүхийн байрны эрүүл, аюулгүй орчныг бүрдүүлэх, холбогдох дүрэм, журам батлаж, мөрдүүлэх;

6.1.8.шүүгч, түүний гэр бүлийн гишүүний аюулгүй байдлыг хангах талаар шаардлагатай арга хэмжээг цаг тухайд нь зохион байгуулах;

6.1.9.шүүн таслах ажиллагааг хэвийн явуулах, мэтгэлцэх зарчмыг хэрэгжүүлэх, олон нийтэд нээлттэй байлгах, аюулгүй байдлыг хангах стандартад нийцсэн шүүхийн байр, хуралдааны танхим болон бусад барилга байгууламж барих, засвар хийх хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийг төлөвлөх, зураг төсвийг захиалан боловсруулж, гүйцэтгэлийг хангах.

7 дугаар зүйл.Шүүхийг захиргааны удирдлагаар хангах чиг үүрэг

7.1.Ерөнхий зөвлөл шүүхийг захиргааны удирдлагаар хангах бүрэн эрхийн хүрээнд дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

7.1.1.шүүхийн захиргаа, зохион байгуулалт, үйл ажиллагаатай холбогдсон стандарт, дүрэм, журам батлан, мөрдүүлэх;

7.1.2.шүүхийг хэвийн, тасралтгүй ажиллах зохион байгуулалтын нөхцөлөөр хангах;

7.1.3.бүх шатны шүүхийн захиргааны байгууллагад мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх;

7.1.4.шүүхийн захиргааны байгууллагын даргыг томилох, чөлөөлөх;

7.1.5.шүүгч болон шүүхийн захиргааны ажилтны ажлын ачааллыг судалж, холбогдох арга хэмжээ авах;

7.1.6.өөрийн ажлын алба, шүүхийн захиргааны ажилтнуудын ажил үүргийн хуваарийг тодорхойлох, ажлын гүйцэтгэлийн чанар, үр дүнг үнэлэх;

7.1.7.шүүх хуралдааны дуу болон дүрс бичлэг хийх, тэдгээрийг архивлах стандарт журмыг боловсруулж мөрдүүлэх;

7.1.8.шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчдийн нэрсийн жагсаалтыг гаргах, бүртгэх, тэдгээрийг хуульд заасан эрх, үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай мэдээлэл, лавлагаа, удирдамжаар хангах, тэдгээрийн аюулгүй байдлыг хангах, аливаа нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах, иргэдийн төлөөлөгчийн хориглосон үйлдэлд хяналт тавих, үйлдэл гарсан тохиолдолд холбогдох байгууллагад хандах;

7.1.9. Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 30 дугаар зүйл заасан Шүүхийн ёс зүйн хорооны үйл ажиллагааг зохион байгуулалтаар хангах;

7.1.10.шүүхийн дэргэдэх эвлэрүүлэн зуучлах үйл ажиллагааны зохион байгуулалтыг хангах;

7.1.11.иргэдийн санал, өргөдөл, гомдлыг хүлээн авч хөнгөн шуурхай хянан шийдвэрлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах, арга зүйн дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

7.1.12.чиг үүргээ хэрэгжүүлэх хүрээнд Хуульчдын танхим болон бусад байгууллагатай харилцах, хамтран ажиллах;

7.1.13.шүүхийн төсвийг зориулалтын дагуу хуваарилан, төсвийн гүйцэтгэлийг үр ашигтай зохион байгуулах;

7.1.14.шүүхийн санхүү, эдийн засаг, нягтлан бодох бүртгэлийн албыг зохион байгуулж, хянан шалгаж удирдах;

7.1.15.шүүхийг орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмжөөр хангах нэгдсэн бодлого боловсруулан, хэрэгжүүлэх;

7.1.16.шүүхийн тээвэр, холбоо, мэдээлэл шинжилгээ, программ хангамж, тэдгээрийн ашиглалт, хамгаалалт, засвар үйлчилгээг зохион байгуулах;

7.1.17.шүүхийн эд хөрөнгийн бүртгэл, тооллого, эзэмшил, ашиглалт, хамгаалалтыг зохион байгуулж, эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах арга хэмжээ авах;

7.1.18.эрх зүйн мэдээллийн техник хэрэгсэл, түүнийг ашиглах мэргэжилтнээр хангаж, засвар үйлчилгээг зохион байгуулах;

7.1.19.шүүхийн нэгдсэн сүлжээнд шүүх болон шүүхийн захиргааны байгууллагыг холбож, түүнийг ашиглах техникийн нөхцөлөөр хангах;

7.1.20. шүүхийг Монгол Улсын хуулийн албан ёсны эхээр тогтмол хангах болон хууль тогтоомжийн актын бүртгэл, лавламжийн ажлыг зохион байгуулах;

7.1.21. хэргийн хөдөлгөөний удирдлагын чиг үүргийг дараах байдлаар хэрэгжүүлэх:

7.1.21.а.шүүхэд хэрэг, нэхэмжлэл, гомдол, хүсэлтийг хүлээн авч бүртгэх, шүүх хуралдаанд бэлтгэх стандарт, аргачлалыг батлаж, удирдамжаар хангах;

7.1.21.б.хэрэг хуваарилах аргачлалыг боловсруулж, мөрдүүлэх;

7.1.21.в.хэргийн хөдөлгөөнийг судалж, хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны бэлтгэл болон дараах үе шат тус бүрд зарцуулагдах хугацааны нэгдсэн стандартыг тогтоож мөрдүүлэх;

7.1.21.г.шүүхийн тогтоол, шийдвэр, шүүгчийн захирамж, шийтгэвэрийн агуулга, бүтэц, үндэслэл, боловсруулалт болон тэдгээрийг нийтлэх, архивлахтай холбогдсон нэгдсэн стандарт, үлгэрчилсэн загварыг баталж, мөрдүүлэх;

7.1.21.д.хэргийн хөдөлгөөний хяналтын болон мэдээллийн тогтолцоог бүрдүүлэх;

7.1.21.е.шүүх хуралдаан үргэлжлэх дундаж цагийн тооцоо гаргасны үндсэн дээр шүүх хуралдааны товыг хуульд заасан хугацаанд нийцүүлэн хэргийн оролцогчид хүрэлцэн ирэх боломжтойгоор оновчтой тогтоох аргачлал, журмыг баталж мөрдүүлэх;

7.1.21.ж.хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны үе шат бүрийг мэдээллийн санд бүртгэх, мониторинг хийх;

7.1.21.з.хэргийн хөдөлгөөний талаарх мэдээллээр шүүх болон олон нийтийг хангах.

8 дугаар зүйл. Шүүгчийг хуульчдаас шилж олох

8.1.Ерөнхий зөвлөл шүүгчийг хуульчдаас шилж сонгох бүрэх эрхийн хүрээнд дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

8.1.1.шүүгчид нэр дэвшигчийг бүртгэх, сонгон шалгаруулах ажлыг Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд заасан журмын дагуу зохион байгуулах;

8.1.2.шүүгчийг томилох, шилжүүлэх, сэлгэн ажиллуулах, албан тушаалаас нь чөлөөлөх, огцруулах тухай саналыг Ерөнхийлөгчид өргөн мэдүүлэх;

8.1.3.энэ хуулийн 23 дугаар зүйлд заасан Мэргэшлийн хорооны үйл ажиллагааг удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, дарга, гишүүдийг томилох, чөлөөлөх;

8.1.4.шүүгчид тавигдах шаардлагыг үнэлэх, шүүгчийн мэргэшлийн үйл ажиллагааны түвшинг тогтоох үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, журмыг Мэргэшлийн хороотой хамтран боловсруулж, зохион байгуулах.

9 дүгээр зүйл.Шүүгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах

9.1.Ерөнхий зөвлөл шүүгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах бүрэн эрхийн хүрээнд дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

9.1.1. Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд заасан шүүгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах ажлыг хэрэгжүүлэх, зөрчигдсэн тодорхой тохиолдолд арга хэмжээ авах;

9.1.2.шүүгчийн хараат бус, халдашгүй байдалд сөргөөр нөлөөлсөн, шүүгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол хөндөгдөх нөхцөл үүссэн тохиолдолд холбогдох арга хэмжээ авах, зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлэх.

9.2.Ерөнхий зөвлөл нь шүүхийн захиргааны ажилтны эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг энэ хууль болон холбогдох бусад хуульд заасны дагуу хамгаална.

10 дугаар зүйл.Шүүхийн хүний нөөц

10.1.Ерөнхий зөвлөл нь шүүхийн хүний нөөцийн талаар дараах удирдлагыг хэрэгжүүлнэ:

10.1.1.хүний нөөцийн бүртгэл, судалгаа, төлөвлөлт, хуваарилалт, хангалтыг зохион байгуулах;

10.1.2.шүүхийн захиалга, судалгаанд үндэслэн шүүхийн хүний нөөцийн хөдөлгөөнийг удирдах:

10.1.3.шүүгч болон шүүхийн захиргааны ажилтан, түүнчлэн шүүгчийн туслахын орон тоог тогтоох;

10.1.4.шүүгч болон шүүхийн захиргааны ажилтныг дадлагажуулах, мэргэшлийг нь дээшлүүлэх сургалтыг Хуульчдын танхим, Төрийн албаны зөвлөл болон сургалтын байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;

10.1.5.шүүгч болон шүүхийн захиргааны байгууллагын ажлын үр дүн, ажилтны ажил хэргийн ур чадвар, мэргэшлийн түвшнийг тодорхойлох шалгуур үзүүлэлт, журмыг тогтоож хэрэгжүүлэх;

10.1.6.хууль тогтоомжийн дагуу шүүхийн захиргааны ажилтанд зэрэг дэв олгох, түүнийг төрийн шагнал, хүндэт цолд тодорхойлох.

11 дүгээр зүйл.Шүүхийн судалгаа, мэдээлэл

11.1.Ерөнхий зөвлөл шүүхийг дараах байдлаар мэдээллээр хангана:

11.1.1.шүүхийн болон гэмт хэргийн статистик мэдээлэл гаргах;

11.1.2.шүүхийн статистикийн нэгдсэн тайлан, мэдээг гаргах, судлах, боловсруулалт хийх;

11.1.3.шүүхийн шүүн таслах болон захиргааны ажлын практикийг судлах;

11.1.4.шүүхийн цахим болон бусад хэлбэрийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх;

11.1.5.эрх зүйн онол, практикийн судалгаа, гарын авлага зэрэг албан хэрэгцээний сан бүрдүүлж, тогтмол шинэчлэх, ашиглалтыг зохион байгуулах.

12 дугаар зүйл.Олон нийтийг мэдээллээр хангах

12.1.Ерөнхий зөвлөл болон шүүхийн тамгын газар дараах байдлаар олон нийтийг мэдээллээр хангана:

12.1.1.шүүхийн бие даасан байдлыг хангах, шүүхийг захиргааны удирдлагаар хангах, шүүгчдийг шилж сонгох, шүүгчийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах бүрэн эрхийн хэрэгжилтийн талаар цахим хуудас болон хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр олон нийтэд тогтмол мэдээлэх;

12.1.2.шүүхийн шийдвэр, тогтоолыг эмхтгэн хэвлэх болон цахим хуудсанд тогтмол байрлуулах;

12.1.3.шүүхийн цахим хуудсыг тогтмол шинэчлэх;

12.1.4.шүүхийн үйл ажиллагаа, хянан шийдвэрлэсэн хэрэг, маргааны талаар олон нийтэд мэдээлэх;

12.1.5.мэдээлэл, лавлагааны үйлчилгээг зохион байгуулах;

12.1.6.шүүхийн үйл ажиллагааны талаар олон нийтийн саналыг бичгээр болон цахим хэлбэрээр авах ажлыг зохион байгуулах.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ЕРӨНХИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН, БҮТЭЦ

13 дугаар зүйл.Ерөнхий зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, бүрэн эрхийн хугацаа

13.1.Ерөнхий зөвлөл нь дарга, 4 гишүүнээс бүрдэнэ.

13.2.Ерөнхий зөвлөлийн дарга, гишүүд нь орон тооны байна.

13.3.Ерөнхий зөвлөлийн дарга, гишүүдийг Ерөнхийлөгч 3 жилийн хугацаагаар томилж, чөлөөлөх ба тэдгээрийг нэг удаа улируулан томилж болно.

13.4.Ерөнхий зөвлөлийн гишүүнд сум буюу сум дундын шүүх, аймгийн захиргааны хэргийн анхан шатны шүүх, аймгийн Иргэний болон Эрүүгийн давж заалдах шатны шүүхүүдийн шүүгчдийн хамтарсан зөвлөгөөнөөс 1, дүүргийн Иргэний болон Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх, нийслэлийн захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхүүдийн шүүгчдийн хамтарсан зөвлөгөөнөөс 1, нийслэлийн Иргэний, Эрүүгийн болон Захиргааны хэргийн давж заалдах шатны шүүхүүдийн шүүгчдийн хамтарсан зөвлөгөөнөөс 1, Улсын дээд шүүх 1 хүний нэрийг тус тус дэвшүүлж, Ерөнхийлөгчид өргөн мэдүүлнэ.

13.5.Ерөнхий зөвлөлийн даргыг Ерөнхийлөгч томилох ба нэр дэвшүүлэх журмыг хуулиар зохицуулна.

13.6.Ерөнхий зөвлөлийн дарга, гишүүний бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болсон, эсхүл хугацаанаас өмнө чөлөөлөгдсөн бол дараагийн нэр дэвшигчийг анх нэр дэвшүүлсэн эрх бүхий этгээд сул орон тоо гарснаас хойш 30 хоногийн дотор Ерөнхийлөгчид өргөн мэдүүлнэ.

14 дүгээр зүйл.Ерөнхий зөвлөлийн бүтэц

14.1.Ерөнхий зөвлөл чиг үүргийнхээ дагуу зохион байгуулагдсан нэгжтэй байна.

14.2.Ерөнхий зөвлөл бүтэц, зохион байгуулалтаа өөрөө тогтооно.

14.3.Ерөнхий зөвлөл нь ажлын албатай байна.

14.4.Ерөнхий зөвлөл тамга, тогтоосон загвараар үйлдсэн тэмдэг, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.

15 дугаар зүйл.Ерөнхий зөвлөлийн хуралдаан, түүнээс гарах шийдвэр

15.1.Ерөнхий зөвлөлийн үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь зөвлөлийн хуралдаан байна.

15.2.Ерөнхий зөвлөл эрх хэмжээнийхээ асуудлыг энэ хуулийн 15.1-д заасан зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцэж олонхийн саналаар шийдвэрлэж, тогтоол гаргана.

15.3.Ерөнхий зөвлөлийн хуралдаан сард 2-оос доошгүй байна.

15.4.Ерөнхий зөвлөл хуралдааныхаа дэгийг өөрөө тогтооно.

15.5.Ерөнхий зөвлөлийн ээлжит бус хуралдааныг Ерөнхий зөвлөлийн даргын санаачилгаар, эсхүл гишүүдийн гуравны нэгээс доошгүйн шаардсанаар зарлан хуралдуулна.

15.6.Ерөнхий зөвлөлийн хуралдааныг гишүүдийн дийлэнх олонх ирсэнээр хүчинтэйд тооцно.

15.7.Хэрэв энэ хуулийн 15.6-д заасан ирц бүрдэхгүй бол Ерөнхий зөвлөлийн хуралдааныг 7 хоногийн дараа дахин зарлаж, ирсэн гишүүдийн ирцээр хүчинтэйд тооцож хуралдуулна.

15.8.Ерөнхий зөвлөлийн дарга гарын үсэг зурж, тамга дарснаар энэ хуулийн 15.2-т заасан тогтоол хүчин төгөлдөр болно.

16 дугаар зүйл.Ерөнхий зөвлөлийн дарга, гишүүнд тавигдах шаардлага

16.1.Ерөнхий зөвлөлийн гишүүн дараах шаардлагыг хангасан байна:

- 16.1.1.Монгол Улсын иргэн байх;
- 16.1.2.хууль зүйн дээд боловсролтой;
- 16.1.3.мэргэжлээрээ 5-аас доошгүй жил ажилласан;
- 16.1.4.ял шийтгүүлж байгаагүй;
- 16.1.5.шударга зан чанар, өндөр ёс зүйтэй;

16.1.6.шүүгчид нэр дэвшигчийн мэдлэг, ур чадвар, туршлагыг аливаа нөлөөнд үл автан бодитой үнэлэх чадавхитай байх;
16.1.7. нам бус байх.

16.2. Ерөнхий зөвлөлийн дарга энэ хуулийн 16.1.1, 16.1.2, 16.1.4-16.1.7-д заасан шаардлагаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

16.2.1.мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил ажилласан;
16.2.2.удирдах ажлын дадлага, туршлагатай байх.

17 дугаар зүйл.Ерөнхий зөвлөлийн гишүүний бүрэн эрх

17.1.Ерөнхий зөвлөлийн гишүүн дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

17.1.1.Ерөнхий зөвлөлийн бүрэн эрхийн хүрээнд хэрэгжүүлэх чиг үүргийг хариуцах;

17.1.2.Ерөнхий зөвлөлийн хуралдаанаар тодорхой асуудал хэлэлцүүлэх санал оруулах;

17.1.3.Ерөнхий зөвлөлийн хуралдаанд таслах эрхтэй оролцох;

17.1.4.Ерөнхий зөвлөлийн шийдвэрийн биелэлтийг хангуулах;

17.1.5.Ерөнхий зөвлөлийн хуралдааныг зарлан хуралдуулахаар шаардах;

17.1.6.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

18 дугаар зүйл. Ерөнхий зөвлөлийн даргын бүрэн эрх

18.1.Ерөнхий зөвлөлийн дарга нь дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

18.1.1.Ерөнхий зөвлөлийн ажлын албыг өдөр тутмын удирдлагаар хангах;

18.1.2.Ерөнхий зөвлөлийг төлөөлөх, бүрэн эрхдээ хамаарах асуудлаар Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурал, Засгийн газар, холбогдох бусад байгууллага, албан тушаалтантай харилцах;

18.1.3.Улсын Их Хурлын нэгдсэн болон Байнгын хорооны хуралдаан, Засгийн газрын хуралдаанд Ерөнхий зөвлөлийн байр суурийг илэрхийлэх, асуудлыг шийдвэрлүүлэх;

18.1.4.Ерөнхий зөвлөлийн хуралдааныг товлох, даргалах, хуралдааны бэлтгэл, түүний шийдвэрийн биелэлтийг хангах ажлыг зохион байгуулах;

18.1.5.Ерөнхий зөвлөлийн шийдвэрийн биелэлтэд хяналт тавих;

18.1.6.Ерөнхий зөвлөлийн ажлын албаны дарга, ажилтныг томилох, чөлөөлөх;

18.1.7.шүүхийн тамгын газар, туслах нэгжийн даргыг томилох, чөлөөлөх;

18.1.8.Ерөнхий зөвлөлийн төсвийг захиран зарцуулах;

18.1.9.Ерөнхий зөвлөлийн ажлыг Ерөнхийлөгчид жил тутам тайлагнах;

18.1.10. Ерөнхий зөвлөлийн ажлын тайланг бүх шатны шүүхэд танилцуулах;

18.1.11. Ерөнхий зөвлөлийн гишүүнийг энэ хуулийн 19 дүгээр зүйлд заасан үндэслэлээр чөлөөлөх, огцруулах тухай саналыг тухайн нөхцөл бий болсноос хойш ажлын 10 өдрийн дотор Ерөнхийлөгчид өргөн мэдүүлэх;

18.1.12. хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

18.2.Ерөнхий зөвлөлийн дарга бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ Засгийн газрын гишүүнтэй адил баталгаагаар хангагдана.

18.3.Ерөнхий зөвлөлийн даргын түр эзгүйд түүний үүргийг хамгийн ахмад настай гишүүн нь орлон гүйцэтгэнэ.

19 дүгээр зүйл.Ерөнхий зөвлөлийн дарга, гишүүнийг үүрэгт ажлаас нь чөлөөлөх

19.1.Ерөнхий зөвлөлийн дарга, гишүүнийг дараах үндэслэлээр үүрэгт ажлаас нь чөлөөлнө:

19.1.1.бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болсон;

19.1.2.тэтгэврийн насанд хүрсэн болон эрүүл мэндийн байдал, бусад хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар албан үүргээ гүйцэтгэх боломжгүй болсон;

19.1.3.өөрөө хүсэлт гаргасан болон өөр ажил, албан тушаалд томилогдсон буюу сонгогдсон.

19.2.Ерөнхий зөвлөлийн дарга, гишүүнийг дараах үндэслэлээр огцруулна:

19.2.1.хуралдааныг удаа дараа хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр тасалсан;

19.2.2.ёс зүйн ноцтой алдаа гаргасан;

19.2.3.гэмт хэрэг үйлдсэн гэж шүүх тогтоосон ба шүүхийн шийдвэр хүчин төгөлдөр болсон.

19.2.4. нэр дэвшүүлсэн шүүхээс эгүүлэн татах хүсэлт гаргасныг үндэслэлтэй гэж үзвэл.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ШҮҮХИЙН ЗАХИРГААНЫ БАЙГУУЛЛАГА

20 дугаар зүйл.Шүүхийн тамгын газар

20.1.Шүүх тамгын газартай байна.

20.2.Бүх шатны шүүхийн тамгын газар үйл ажиллагаагаа Ерөнхий зөвлөлд тайлагнана.

20.3.Шүүхийн тамгын газрын бүтэц, орон тоог тухайн шүүхийн ажлын ачаалал, онцлогийг харгалзан Ерөнхий зөвлөл батална.

20.4.Шүүхийн тамгын газрын үйл ажиллагааны нийтлэг журмыг Ерөнхий зөвлөл тогтооно.

20.5.Шүүхийн тамгын газар нь тамга, тэмдэг, хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.

21 дүгээр зүйл.Шүүхийн тамгын газрын чиг үүрэг

21.1.Шүүхийн тамгын газар захиргааны удирдлагын дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

21.1.1.энэ хуулийн 6-12 дугаар зүйлд заасан чиг үүргийг тухайн шүүх дээр хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

21.1.2.шүүхийг өдөр тутмын үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулах нөхцөлөөр хангах;

21.1.3.шүүхийн хөдөлмөр зохион байгуулалт, дотоод журмын биелэлтэд хяналт тавих;

21.1.4.шүүхэд хэрэг, нэхэмжлэл, гомдол, хүсэлтийг хүлээн авч, бүртгэх;

21.1.5.шүүхийн бичиг хэрэг, захидал харилцаа, шуудан, архивийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах;

21.1.6.шүүхийн эд хөрөнгийн бүртгэл, тооллого, эзэмшил, ашиглалт, хамгаалалтыг зохион байгуулж, эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах арга хэмжээ авах;

21.1.7. хэргийн эд мөрийн баримтыг хадгалах, зөөвөрлөх.

22 дугаар зүйл.Шүүхийн тамгын газрын даргын бүрэн эрх

22.1.Шүүхийн тамгын газрын дарга дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

22.1.1.шүүхийн тамгын газрыг өдөр тутмын удирдлагаар хангах;

22.1.2.шүүхийн тамгын газрын ажилтныг томилох, чөлөөлөх;

22.1.3.шүүхийн тамгын газрын төсвийг захиран зарцуулах, тайлагнах;

22.1.4.шүүхийн тамгын газрын ажлын тайланг тухайн шүүхдээ танилцуулах;

22.1.5.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

22.2.Шүүхийн тамгын газрын дарга үйл ажиллагаагаа Ерөнхий зөвлөлийн өмнө хариуцан тайлагнана.

22.3.Шүүхийн тамгын газрын даргын бүрэн эрхийг Ерөнхий шүүгч болон шүүгч хэрэгжүүлэхийг хориглоно.

23 дугаар зүйл.Шүүхийн мэргэшлийн хороо

23.1.Шүүхийн мэргэшлийн хороо /цаашид “Мэргэшлийн хороо” гэх/ улсын хэмжээнд нэг байна.

23.2.Ерөнхий зөвлөл Мэргэшлийн хороог 9 орон тооны бус гишүүний бүрэлдэхүүнтэйгээр 3 жилийн хугацаагаар байгуулна.

23.3.Мэргэшлийн хороо нь хууль зүйн өндөр мэргэшилтэй, хуульчийн болон шүүн таслах ажлын туршлагатай хуульч, эрдэмтдээс бүрдэнэ.

23.4.Мэргэшлийн хорооны бүрэлдэхүүнд шүүгч, Ерөнхий зөвлөлийн болон шүүхийн захиргааны байгууллагын ажилтан, өмгөөлөгч, прокурор орохыг хориглоно.

23.5.Мэргэшлийн хорооны даргыг гишүүдийнх нь саналыг үндэслэн Ерөнхий зөвлөл томилно.

23.6.Мэргэшлийн хороо дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

23.6.1.шүүгч, Ерөнхий шүүгчид нэр дэвшигчээс Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулинд заасан шаардлагыг хангасан эсэх талаар Ерөнхий зөвлөлөөс гаргасан шалгуур, журмын дагуу дүгнэлт гаргах;

23.6.2.Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 9.3 дугаар зүйлд заасан шүүгчийн мэргэшлийн үйл ажиллагааны түвшинг тогтоох ажлыг Ерөнхий зөвлөлийн удирдамжийн дагуу зохион байгуулж, үнэлгээ өгч дүгнэлт гаргах.

23.7.Энэ хуулийн 23.6.1-д заасан дүгнэлт нь 2 жилийн хугацаанд хүчинтэй байх ба энэ хуулийн 23.6.2-т заасан дүгнэлт тухайн шүүгчийг албан тушаалаас нь чөлөөлөх эсэх асуудлыг Ерөнхий зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцэх үндэслэл болно.

23.8.Мэргэшлийн хорооны дүрмийг Ерөнхий зөвлөл санал болгосноор Ерөнхийлөгч батална.

23.9.Мэргэшлийн хорооны гишүүн нь хараат бусаар үйл ажиллагаагаа явуулж, аливаа шударга бус үйлдэл, сонирхлын зөрчил, өөртөө давуу байдал бий болгох зэрэг ёс зүйн алдаа гаргахаас сэргийлнэ.

23.10.Ерөнхий зөвлөлөөс Мэргэшлийн хорооны ёс зүйн болон сонирхлын зөрчлийн дүрмийг баталж, мөрдүүлнэ.

23.11.Мэргэшлийн хорооны гишүүний үйл ажиллагаанд дараах зүйлийг хориглоно:

23.11.1.шүүн таслах ажиллагаанд хөндлөнгөөс оролцох;

23.11.2.шүүгчийн хараат бус байдалд аливаа хэлбэрээр нөлөөлөх;

23.11.3.нэр дэвшигчийн сонгон шалгаруулалтын материал болон үнэлгээ, шалгалтын материалыг урьдчилан ил болгох, тодорхой нэр дэвшигчийн талаар хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр байр сууриа илэрхийлэх;

23.11.4.нэр дэвшигчийн үнэлгээг өөрчлөх.

23.12.Мэргэшлийн хорооны ажиллах нөхцөл, бололцоог Ерөнхий зөвлөл бүрдүүлнэ.

24 дүгээр зүйл.Шүүхийн судалгаа, мэдээллийн байгууллага

24.1.Ерөнхий зөвлөл нь энэ хуулийн 11, 12 дугаар зүйлд заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэхэд нь Ерөнхий зөвлөлд дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх үүрэг бүхий шүүхийн судалгаа, мэдээллийн байгууллагатай байна.

24.2.Шүүхийн судалгаа, мэдээллийн байгууллагын чиг үүрэг, бүтэц, орон тоо, ажиллах журмыг Ерөнхий зөвлөл тогтоож, биелэлтийг зохион байгуулна.

24.3.Шүүхийн судалгаа, мэдээллийг байгууллагын даргыг Ерөнхий зөвлөл томилж, чөлөөлнө.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ШҮҮХИЙН ЗАХИРГААНЫ АЖИЛТНЫ ЭРХ ЗҮЙН БАЙДАЛ

25 дугаар зүйл.Шүүхийн захиргааны ажилтан

25.1.Шүүгчийн туслах, шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга, шүүхийн тамгын газрын ажилтан нь шүүхийн захиргааны ажилтан байна.

25.2.Шүүхийн захиргааны ажилтан дараах шаардлагыг хангасан байна:

25.2.1.Монгол Улсын иргэн байх;

25.2.2.Төрийн албаны тухай хууль болон бусад хуульд заасан болзол, шаардлагыг хангасан байх;

25.2.3.ял шийтгэлгүй байх;

25.2.4.энэ хуульд заасан ёс зүйн шаардлагыг хангасан байх;

25.2.5.тухайн ажил үүргийг гүйцэтгэх мэдлэг, боловсрол, туршлагатай байх.

26 дугаар зүйл.Шүүгчийн туслах

26.1.Шүүгч туслахтай байна.

26.2.Шүүгчийн туслах шүүгчийн удирдлага дор дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

26.2.1.шүүхэд ирүүлсэн тодорхой хэрэг, маргааны талаарх бичиг баримтын бүрдлийг судалж, шүүгчид танилцуулах;

26.2.2.хэрэг, маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагаатай холбогдуулан шүүгчээс даалгасан ажиллагааг гүйцэтгэх;

26.2.3.шүүгчийн үйл ажиллагаанд техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлэх;

26.2.4.хэрэг, маргааныг шийдвэрлэхэд шаардлагатай хууль тогтоомжийн талаар болон бусад мэдээлэл бэлтгэх зэргээр шүүгчид туслах;

26.2.5.хавтаст хэргийг хөтлөх;

26.2.6.тодорхой хэрэг, маргааны талаарх мэдээллийг нэгдсэн цахим санд оруулах;

26.2.7.шүүх хуралдааны бэлтгэл, зохион байгуулалтыг хангахад оролцох;

26.2.8.шүүхийн шийдвэр, тогтоол, шүүгчийн захирамжийн төсөл боловсруулах;

26.2.9.тэмдэгтийн хураамж болон бусад хураамж төлөгдсөн эсэхийг хянах;

26.2.10.хууль тогтоомж, ажлын байрны тодорхойлолтод заасан бусад чиг үүрэг.

27 дугаар зүйл. Шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга

27.1.Бүх шатны шүүхэд шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга ажиллана.

27.2.Шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга нь шүүх хуралдааныг даргалагчийн удирдлага дор дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

27.2.1.шүүх хуралдааны техник, зохион байгуулалтын бэлтгэлийг хангах;

27.2.2.шүүх хуралдааны тэмдэглэл хөтлөх;

27.2.3.шүүх хуралдааныг дуу болон дүрс бичлэгээр баталгаажуулах;

27.2.4.шүүх хуралдааны тэмдэглэлийг хэргийн оролцогчид хуульд заасан хугацаанд танилцуулан, шүүгчээр баталгаажуулж, хэргийн материалд хавсаргах;

27.2.5.Ерөнхий зөвлөлөөс баталсан ажлын байрны тодорхойлолтод заасан бусад чиг үүрэг.

28 дугаар зүйл.Шүүхийн захиргааны бусад ажилтан

28.1.Шүүхийн зохион байгуулалт, мэдээлэл зүйн болон аж ахуй, санхүү, архив, бичиг хэргийн ажил, аюулгүй байдал, хамгаалалт, техникийн үйлчилгээ зэргийг хариуцсан шүүхийн тамгын газрын ажилтны чиг үүргийг Ерөнхий зөвлөл тогтооно.

28.2.Шүүхийн захиргааны ажилтан нь энэ хуульд заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэхээс гадна хэрэг, маргаан хянан шийдвэрлэх холбогдох хуульд заасан тусгай эрх, үүрэг болон төрийн захиргааны албан хаагчийн хувьд төрийн албаны тухай хууль тогтоомжид заасан нийтлэг эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

29 дүгээр зүйл.Шүүхийн захиргааны ажилтны ёс зүй

29.1.Шүүхийн захиргааны ажилтан нь Төрийн албаны тухай хуульд заасан төрийн албан хаагчийн ёс зүйн нийтлэг дүрэм, хэм хэмжээг мөрдөхөөс гадна ёс зүйн дараах ерөнхий шаардлагыг биелүүлж ажиллана:

29.1.1.шүүхэд хянан шийдвэрлэгдэж байгаа хэрэг, маргааны талаар тухайн хэргийн оролцогч, сонирхогч этгээдэд мэргэжлийн зөвлөгөө өгөхгүй, аливаа хэлбэрээр бусдад зуучлахгүй байх;

29.1.2.шүүхээр эцэслэн шийдвэрлэгдээгүй хэрэг, маргааны талаар хувийн таамаглал, урьдчилсан дүгнэлтээ бусдад илэрхийлэхгүй байх;

29.1.3.хэргийн оролцогчтой хувийн харьцаанд орохгүй байх;

29.1.4.ажлын бус цагаар шүүхийн нэр хүндэд харшлах аливаа зохисгүй байдлыг гаргахгүй байх;

29.1.5.шүүх эрх мэдлийг хэрэгжүүлж байгаа байгууллагад ажиллаж байгаадаа хүндэтгэлтэй хандаж, ажлын байр, олон нийтийн дунд бие зөв авч явах.

30 дугаар зүйл.Шүүхийн захиргааны ажилтны ёс зөрчилд гомдол гаргах, түүнийг шийдвэрлэх

30.1.Шүүхийн захиргааны_ажилтан мэргэжил, ёс зүйн зөрчил гаргасан гэж үзсэн этгээд тухайн шүүхийн тамгын газрын даргад гомдол гаргана.

30.2.Ёс зүйн шаардлагыг зөрчсөн шүүхийн захиргааны ажилтанд Төрийн албаны тухай хууль_болон Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу эрх бүхий албан тушаалтан сахилгын шийтгэл ногдуулна.

31 дүгээр зүйл.Шүүхийн захиргааны ажилтны сургалт

31.1.Шүүхийн захиргааны_ажилтан Ерөнхий зөвлөлөөс зохион байгуулсан мэргэжлийн тогтмол сургалтад заавал хамрагдана.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

32 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

32.1.Энэ хуулийг 20... оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Д.ДЭМБЭРЭЛ